

БІЛЕЦЬКА І. О., СВІРИДЮК О. В., ШУЛЬГА Н. В.

**ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПОЛКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ:
АНГЛОМОВНИЙ СВІТ**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ

Білецька І. О., Свирідюк О. В., Шульга Н. В.

**ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПОЛКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ:
АНГЛОМОВНИЙ СВІТ**

МОНОГРАФІЯ

УМАНЬ
ВПЦ «Візаві»
2019

УДК 37.013.74
Б61

Рецензенти:

Шандрук С. І. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри лінгводидактики та іноземних мов, Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка.

Шеверун Н. В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземної філології та перекладу, Національний транспортний університет.

Коберник О. М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.

Б61 Білецька І. О. Теорія і практика полікультурної освіти: англomовний світ / Білецька І. О., Свиридюк О. В., Шульга Н. В. МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань: Візаві, 2019. 212 с.

Друкується згідно з ухвалою вченої ради Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол № _____ від 2019 року).

У монографії представлено досвід упровадження полікультурної освіти таких англomовних країн, як США, Канада та Велика Британія, які довготривало акумулювали передовий світовий досвід у сфері освіти, пристосовуючи його до потреб свого суспільства. До того ж, на початку нового тисячоліття культурне різноманіття є базовою цінністю суспільства цих країн, коли освіта спрямована на розвиток особистості з творчим критичним мисленням, культурною компетентністю, соціальним і глобальним баченням.

Адресовано викладачам закладів вищої освіти, докторантам, аспірантам, магістрантам, студентам, дослідникам полікультурної освіти та виховання.

УДК 37.013.14

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА

5

РОЗДІЛ 1. ПОЛІКУЛЬТУРНА ОСВІТА У СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ

1.1. Полікультурність як провідний принцип розвитку освіти США	7
1.2. Двомовне навчання у контексті полікультурної освіти	24
1.3. Характерологічні особливості моделей і програм двомовного навчання в американській школі	40
1.4. Полікультурний контекст професійної підготовки майбутніх учителів у вищих навчальних закладах США	61
Список використаних джерел	77

РОЗДІЛ 2. ПОЛІКУЛЬТУРНЕ ВИХОВАННЯ В СУЧАСНІЙ ШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ КАНАДИ

2.1. Соціально-політичні передумови розвитку полікультурного виховання в шкільній освіті Канади	86
2.2. Нормативно-правова база полікультурного виховання в сучасній шкільній освіті Канади	102
2.3. Зміст полікультурного виховання в канадських школах	116
2.4. Підготовка вчителів до полікультурного виховання учнів у школах Канади	132
Список використаних джерел	142

РОЗДІЛ 3. РОЗВИТОК ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

3.1. Нормативно-законодавче підґрунтя розвитку полікультурної освіти у Великій Британії	148
3.2. Періодизація розвитку полікультурної освіти Великої Британії	161
3.3. Інтернаціоналізація навчальних планів у розвитку полікультурності у вищій освіті Великої Британії	177
3.4. Міждисциплінарність у впровадженні полікультурності у вищій освіті Великої Британії	191
Список використаних джерел	205
ДОДАТКИ	210

ПЕРЕДМОВА

У результаті демократичних перетворень в Україні можна помітити дві домінуючі тенденції: з одного боку – відродження національної самосвідомості, української культури і мови, а з іншого – прагнення до інтеграції у світове та європейське товариство, що передбачає орієнтацію на полікультурну освіту.

Високорозвинені країни світу, у свій час, з метою створення співтовариства визначили ряд завдань у всьому комплексі політичних, економічних, соціальних, культурних питань, у тому числі й у галузі освіти. Одним із найважливіших і пріоритетних напрямків є створення спільного мовного простору, що зумовило й визначило велику увагу, зусилля офіційних та громадських міждержавних і національних організацій та об'єднань до вирішення проблеми навчання мов на всіх рівнях освіти, реалізації полікультурного підходу, у основу якого покладено формування у молоді готовності до практичного використання мови в міжнародному та міжетнічному спілкуванні.

Цілком зрозуміло, чому на 32-ій Генеральній конференції ЮНЕСКО у Парижі під час круглого столу міністрів освіти країн світу на тему «Сприяння якості освіти» наголошувалося, що не може бути якісної освіти, якщо вона не дає знання, окрім державної, рідної мови, ще однієї-двох мов, насамперед найпоширеніших у світі. Це потрібно для ефективного і динамічного освоєння всього нового в науці, техніці, технологіях, що народжуються в різних країнах.

Освітні реформи, що відбуваються в Україні і пов'язані з реалізацією Національної доктрини розвитку освіти, Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, Закону «Про загальну середню освіту», Концепції розвитку загальної середньої освіти та інших нормативних документів, є частиною світових реорганізацій в освіті та передбачають переосмислення вітчизняного досвіду у цій системі, одним з яких була слабка мовна підготовка особистості. Інтеграційні тенденції в освіті спонукають фахівців до вивчення та адаптації позитивного зарубіжного освітнього досвіду, в якому особливий акцент робиться на формуванні багатомовності, навчанні сучасних (іноземних) мов.

Отже, важливими чинниками, які актуалізували наукові пошуки в галузі полікультурної освіти та вивчення зарубіжного досвіду іншомовної підготовки особистості, виступають наступні: розширення зв'язків між державами, посилення процесів глобалізації,

інтернаціоналізації, глибоке осмислення феномену культури як явища, що пронизує всі сфери соціального буття, взаємовпливу світових та локальних культур, становлення гуманістичної парадигми в якості домінанти соціокультурного процесу, посилення інтеграційних процесів у науці.

Досвід таких англомовних країн, як США, Канада та Велика Британія є корисним для вітчизняної практики з наступних очевидних причин: по-перше, вони, як і Україна, є полікультурними державами, що визначає особливості мовної політики. Інша причина полягає у тому, що США, Канада та Велика Британія довготривало акумулювали передовий світовий досвід у сфері освіти, пристосовуючи його до потреб свого суспільства. До того ж, на початку нового тисячоліття культурне різноманіття є базовою цінністю суспільства цих країн, коли освіта спрямована на розвиток особистості з творчим критичним мисленням, культурною компетентністю, соціальним і глобальним баченням.

Сьогодні полікультурна освіта стала частиною освітньої політики США, Канади та Великої Британії та входить до переліку урядових цілей і програм у галузі освіти.